

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-08-14

Vår referens

Kristian Berghult
Utredningssekreterare
kristian.berghult@malmo.se

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet avseende Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner GYVF-2024-3087

Sammanfattning

Läget på den svenska arbetsmarknaden kännetecknas av obalans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Antalet lediga arbeten är på en historiskt hög nivå och det råder brist på arbetskraft på flera områden på arbetsmarknaden. Det finns därmed behov av att underlätta för fler arbetssökande att ta del av utbildning inom komvux. Utredningen presenterar förslag som innebär utökade krav på kommunen och Arbetsförmedlingen att utbyta information sinsemellan.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att ställa sig positiv till syftet med förslagen i denna utredning. Det är prioriterat att åstadkomma ett förbättrat utbyte av uppgifter mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna om arbetssökande, som har behov av utbildning inom komvux. Vidare föreslår förvaltningen att nämnden lyfter behov av resurser för utveckling av ett gemensamt IT-system på nationell nivå, där informationsutbytet kan ske. Förslagen kommer att medföra ökad administration och kräva utbildningsinsatser inom såväl kommuner som inom Arbetsförmedlingen. Statliga resurser måste tillföras för detta ändamål.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande över Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet avseende Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner och överlämnar detsamma till Arbetsmarknadsdepartementet.
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

- Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet avseende Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner
- G-Tjänsteskrivelse GVN 2024-08-30 Yttrande över Arbetsmarknadsdepartementets remiss avseende Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner
- Förslag till yttrande över Arbetsmarknadsdepartementets remiss avseende Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2024-08-21
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2024-08-30

Beslutet skickas till

Arbetsmarknadsdepartementet

Ärendet

Flera åtgärder har vidtagits de senaste åren för att underlätta för arbetssökande som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen att ta del av utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen (komvux). Det finns dock flera utmaningar hos både Arbetsförmedlingen och kommunerna när det gäller att stödja arbetssökande som är i behov av utbildning inom komvux. Vidare har Arbetsförmedlingen begränsade möjligheter att följa upp och kontrollera arbetssökande som deltar i utbildning inom komvux inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Denna utredning innehåller förslag som syftar till att få till stånd ett förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna, i fråga om arbetssökande i behov av utbildning inom komvux. Det lämnas förslag om uppgiftsskyldigheter för Arbetsförmedlingen gentemot en kommun och för en kommun gentemot Arbetsförmedlingen som innebär att nödvändiga uppgifter ska utbytas och att uppgifter ska kunna lämnas utan hinder av sekretess. Det lämnas också förslag för att möjliggöra den personuppgiftsbehandling som behöver ske hos Arbetsförmedlingen och för att myndigheten ska kunna lämna uppgifter till kommunen på medium för automatiserad behandling.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 december 2025.

Bakgrund

Läget på den svenska arbetsmarknaden kännetecknas av en obalans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Antalet lediga arbeten är på en historiskt hög nivå och det råder brist på arbetskraft på flera områden på arbetsmarknaden. Det handlar i många fall om yrken som kräver minst gymnasial utbildning, exempelvis inom industrin, skola, vård och omsorg. En slutförd yrkesutbildning på gymnasial nivå innebär ofta goda möjligheter till arbete. Samtidigt är arbetslösheten, och särskilt långtidsarbetslösheten, på relativt höga nivåer.

En stor andel av dem som är inskrivna som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen saknar grundläggande eller gymnasial utbildning eller i övrigt de kompetenser och färdigheter som arbetsgivare efterfrågar. Vidare utför bristande kunskaper i det svenska språket utgör även en risk för långvarig arbetslöshet. Inom arbetsmarknadspolitiken finns en bredd av insatser som svarar mot varierande behov hos de arbetssökande, däribland kortare yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar. Sådana utbildningar bygger i normalfallet på att individen främst är i behov av vissa ytterligare yrkesspecifika kvalifikationer för att kunna ta ett arbete i den aktuella branschen. För många arbetssökande är dock den mer grundläggande och formaliserade utbildning som ges inom det reguljära utbildningsväsendet avgörande för att kunna konkurrera om de lediga jobben. Det handlar inte minst om sådan utbildning som kommuner tillhandahåller genom den kommunala vuxenutbildningen (komvux).

Det finns därmed behov av att underlätta för fler arbetssökande att ta del av utbildning inom komvux. Samtidigt är övergångarna till sådan utbildning begränsade i förhållande till de stora behov av utbildning som finns bland många arbetssökande. Det finns utmaningar när det gäller att stödja arbetssökande att påbörja och slutföra utbildning inom komvux liksom för Arbetsförmedlingens uppföljning och kontroll av de arbetssökande som är aktuella för sådana studier. En viktig anledning till detta är att varken Arbetsförmedlingen eller kommunerna har tillgång till tillräckliga uppgifter om arbetssökande för att de ska kunna bedriva sina verksamheter på ett ändamålsenligt sätt.

Arbetsförmedlingen har ett övergripande ansvar att verka för att arbetssökande, som har behov av det, tar del av utbildning som är relevant för arbetsmarknadens kompetensförsörjning. Arbetsförmedlingen kan bland annat erbjuda vägledning, vilket innebär att den enskilde får stöd och information för att kunna göra ett övervägt val av arbete och utbildning. Arbetsförmedlingen har också vissa möjligheter att anvisa arbetssökande i behov av studier att söka utbildning. Därutöver kan utbildning utgöra en aktivitet inom ramen för vissa arbetsmarknadspolitiska program. Kommunerna ska enligt skollagen tillhandahålla kommunal vuxenutbildning. Kommunernas ansvar för komvux har tydliga kopplingar till det arbetsmarknads-politiska området och förutsätter i många fall nära samverkan med Arbetsförmedlingen. Kommunerna ansvarar också för att utbildningen kan bedrivas flexibelt och anpassas utifrån den enskildes behov och förutsättningar.

Utredningens förslag i korthet

Utredningen presenterar två huvudsakliga förslag:

1. Arbetsförmedlingen ska till en kommun lämna uppgifter om den som är anvisad till ett arbetsmarknadspolitiskt program, om uppgifterna behövs inom den kommunala vuxenutbildningen. Bestämmelsen ska placeras i förordningen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.
2. En kommun ska till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter om en arbetssökande som kommunen förfogar över inom den kommunala vuxenutbildningen, om uppgifterna behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska

verksamheten. Bestämmelsen ska placeras i lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

För att kommunen ska kunna tillhandahålla en effektiv och ändamålsenlig kommunal vuxenutbildning behöver kommunen fler uppgifter om arbetssökande än vad den har tillgång till idag. I många fall handlar det om uppgifter som den arbetssökande själv kan lämna till kommunen, till exempel i samband med studie- och yrkesvägledning eller när den individuella studieplanen utarbetas. Att förlita sig på den enskildes uppgiftslämnande är dock både resurskrävande och behäftat med risk för att nödvändiga uppgifter inte kommer kommunen till del eller att de uppgifter som lämnas är ofullständiga eller felaktiga. Bedömningen är att kommunen har behov av att direkt kunna ta del av vissa uppgifter på individnivå om arbetssökande för att kunna bedriva komvux på ett effektivt sätt.

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten innebär att nya uppgifter om enskilda kommer att lämnas regelbundet för nya ändamål. Att fler uppgifter om enskildas personliga förhållanden lämnas än i dag medför ett större intrång i den enskildes personliga integritet. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten kan också omfatta känsliga uppgifter om hälsa som kommunen behöver för att anpassa utbildningen utifrån den enskildes förutsättningar och behov. Behoven för kommunen av att ta del av uppgifterna bedöms väga tyngre än det intresse som sekretessen skyddar. Det bedöms därmed vara motiverat att bryta sekretessen.

Att Arbetsförmedlingen ansvarar för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten innebär bland annat att myndigheten ska upprätta en individuell handlingsplan för en arbetssökande och utifrån planen besluta om insatser som behövs för att han eller hon ska kunna få ett arbete. Insatserna ska vara anpassade efter den arbetssökandes förutsättningar och vara arbetsmarknadspolitiskt motiverade. För att Arbetsförmedlingen ska kunna planera och besluta om ändamålsenliga insatser behöver myndigheten underlag och uppgifter om den arbetssökande. Arbetsförmedlingen behöver också uppgifter för att kunna pröva om den arbetssökande har rätt till ersättning vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser.

Arbetsförmedlingens behov av uppgifter omfattar i stor utsträckning uppgifter som är offentliga eller sådana uppgifter som har viss grad av integritetskänslighet men som inte är att betrakta som känsliga personuppgifter. Arbetsförmedlingens behov av uppgifter kan dock också omfatta vissa känsliga personuppgifter. Behovet för Arbetsförmedlingen att ta del av känsliga personuppgifter kommer att variera beroende på den arbetssökandes förutsättningar och behov. Bedömningen är samtidigt att det främst handlar om uppgifter om hälsa. Arbetsförmedlingen har till exempel behov av uppgifter om huruvida en arbetssökande är frånvarande från utbildningen på grund av sjukdom eller om att kommunen identifierat behov av anpassningar till följd av funktionsnedsättning. Bedömningen är att Arbetsförmedlingen inte har behov av att ta del av uppgifter om lagöverträdelser från kommunens verksamhet som avser kommunal vuxenutbildning.

Utgångspunkten är att Arbetsförmedlingen och kommunen ska kunna utbyta nödvändiga uppgifter elektroniskt och automatiserat. Det behöver finnas förutsättningar för ett elektroniskt utbyte av uppgifter mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. Utbytet bör ske på något annat sätt än genom direktåtkomst, det vill säga på medium för automatiserad behandling.

Det utökade informationsutbytet och den utökade personuppgiftsbehandlingen som förslagen medför kommer att utgöra ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten enligt regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga. Förslagen är förenliga med kraven i EU:s dataskyddsförordning.

Förslag till yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår nämnden att lämna följande yttrande:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden menar att syftet med förslagen i denna utredning är positivt. Det är prioriterat att åstadkomma ett förbättrat utbyte av uppgifter mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna om arbetssökande som har behov av utbildning inom komvux. Förslagen medför sannolikt att både Arbetsförmedlingen och kommunerna ges bättre förutsättningar att fullgöra sina respektive uppgifter. Förslagen kan också bidra till att fler arbetslösa kan påbörja och genomföra studier inom komvux. Ett utökat informationsutbyte bedöms också bidra till förbättrad kontroll och uppföljning liksom till att enskilda kan ges ett ändamålsenligt stöd inom komvux och inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Om samtliga behöriga sökande inte kan antas till en utbildning inom vuxenutbildningen ska ett urval göras, där de som har störst behov av utbildning ska prioriteras. Det betyder att inte bara sökande som har minst utbildning ska prioriteras vid urval till utbildningen, utan också till exempel arbetslösa. Nämnden poängterar att det är viktigt att individens förutsättningar tydligt framgår i informationsunderlaget från Arbetsförmedlingen, så att detta kan bli ett underlag vid antagningen till vuxenutbildningen.

Nämnden poängterar vidare att förslagen kommer att medföra en ökning av kommunens administration då kommunen blir skyldig att lämna fler uppgifter än vad som görs i dag. Förslagen innebär också att uppgifter behöver kunna lämnas på ett enhetligt och automatiskt sätt till en ny mottagare och inom ramen för ett IT-system. Detta ställer krav på kommunernas dokumentation av olika beslut eller andra förhållanden som rör enskilda i verksamheten. Nämnden menar att det måste tillföras statliga resurser för den ökade informationshanteringen inom förvaltningen och gentemot Arbetsförmedlingen. För att förslagen ska kunna realiserars måste det också utvecklas ett IT-system där uppgifter kan delas på ett effektivt och säkert sätt. För att säkerställa likvärdig tillgång till information och effektiv användning av resurser bör ett sådant system utvecklas på nationell nivå och tillhandahållas kommuner och Arbetsförmedling. Utbildningsinsatser kommer att behövas för driften av systemet. Resurser måste tillsättas för dessa ändamål.

Ansvariga

Elena Zukauskaitė Avdelningschef
Anneli Schwartz Förvaltningschef